

Eesti Maaülikoolis läbiviidud teaduskatsed aedmustikaga

Angela Koort

Mustikaalane teadustöö

- Aedmustika uurimine ja kasvatatus sai Eestis alguse 1990ndate lõpus poolkõrge mustika sortidega 'Northblue' ja 'Northcountry'.
- Koostöö Kanadaga, millele järgnes Eesti tingimustele sobivate sortide, aretiste ja kasvatustehnoloogiate katsetamine.
- Teadustöö eestvedajad olid Marge Starast, Taimi Paal ja Kadri Karp.
- Praktikutest olid kaasatud Toomas Jaadla ja Are Roosvald.

Aedmustika kasvatatus Eestis:

- 1) **Ahtalehist mustikat** (*Vaccinium angustifolium* Ait.)
- 2) **Kännasmustikat** (*Vaccinium corymbosum* L.) jaguneb põhjakännasmustikas – soovitusvormid 'Puru' ja 'Reka'
- 3) **Poolkõrget** mustikat (*Vaccinium x atlanticum*) – soovitusvorm 'Northblue'

Varasem teadustöö

Läbiviidud katsetööd turvas- ja mineraalmullal

Sortide ja
aretiste
sobivus

Multšimine ja
väetamine

Turvasmuld
vs.
mineraalmuld

Viljade
kvaliteet

Tolmeldajad

Talvekindlus

Mükoriisa

Teadustöö suunad hetkel

Mükoriisapreparaatide
mõju välisstressoritega
toimetulekuks

Säilituskatsed
keskkonnasõbralike
pakenditega

Substraadisegude
mõju turba
vähendamise
eesmärgil

Söötmesegude mõju
Eesti sordi 'Are' *in vitro*
paljundamisele

Sordi 'Are' võrdlus
teiste levinud
sortidega

Katsetööde tulemused

Väetamise mõju sordi 'Northblue' kasvule ja viljade biokeemiliste ühendite sisaldusele

Katse aeg: 2006 – 2015

Katsekoht: mahajäetud freesturbaväljale rajatud tootmisistandik Lõuna-Eestis

Sort: Poolkõrge mustikas 'Northblue'

Väetamise mõju sordi 'Northblue' kasvule ja viljade kvaliteedile

Väetamine noores istandikus:

- Kontroll: Cropcare 6-6-19
- **Maheväetised:** Algomin, Viva, Biolan, Kemira Bio, Kanakaka

Väetamine täiskasvanud istandikus:

- Kontroll: Cropcare 6-14-23
- **Maheväetised:** Biolan 1, Biolan 2, Monterra, Kanakaka

50 kg/ha N karvajahu 14-1-0

Tulemused

Algomin

Ei sobinud

- Tõstis pH 3.5 → 5.2
- Taimede kasv halb

Kanasõnniku baasil väetised

Võib soovitada

- pH muutused väikesed
- Kasv ja saak = mineraalväetisega

Mereadru baasil väetis

Võib soovitada

- Stabiilne ja sarnane saak mineraalväetisega
- Polüfenoolide sisaldus sarnane mineraalväetisega

Aedmustika kasv ja saagikus kõrges plastiktunnelis

Kestvus: 2019–2023

Sordid: 'Northblue' ja 'Duke'

Mükoriisapreparaat Rhodovit

Foto M. Starast

Katsetulemused

Tunneli mõju

- Kõrge temp. ↑
- Ei sobi sordile 'Northblue'

Mükoriisa mõju

- Parandas P ja K omastamist
- Puudus mõju talvekindlusele

Sordi mõju

- 'Northblue' talvekindlam
- 'Duke' saagikam

Aedmustika viljade kvaliteet keskkonnasõbralikes pakendites

2023 a.

- **Sort:** Poolkõrge mustikas 'Northblue'
- **Periood:** 1 nädal
- **Määrati:** vilja tugevus, vilja värvus, biokeemiliste ühendite sisaldus, massikadu

2024 a.

- **Sort:** Kännasmustikas 'Draper'
- **Periood:** 1 nädal
- **Määrati:** vilja tugevus, vilja värvus, biokeemiliste ühendite sisaldus, massikadu

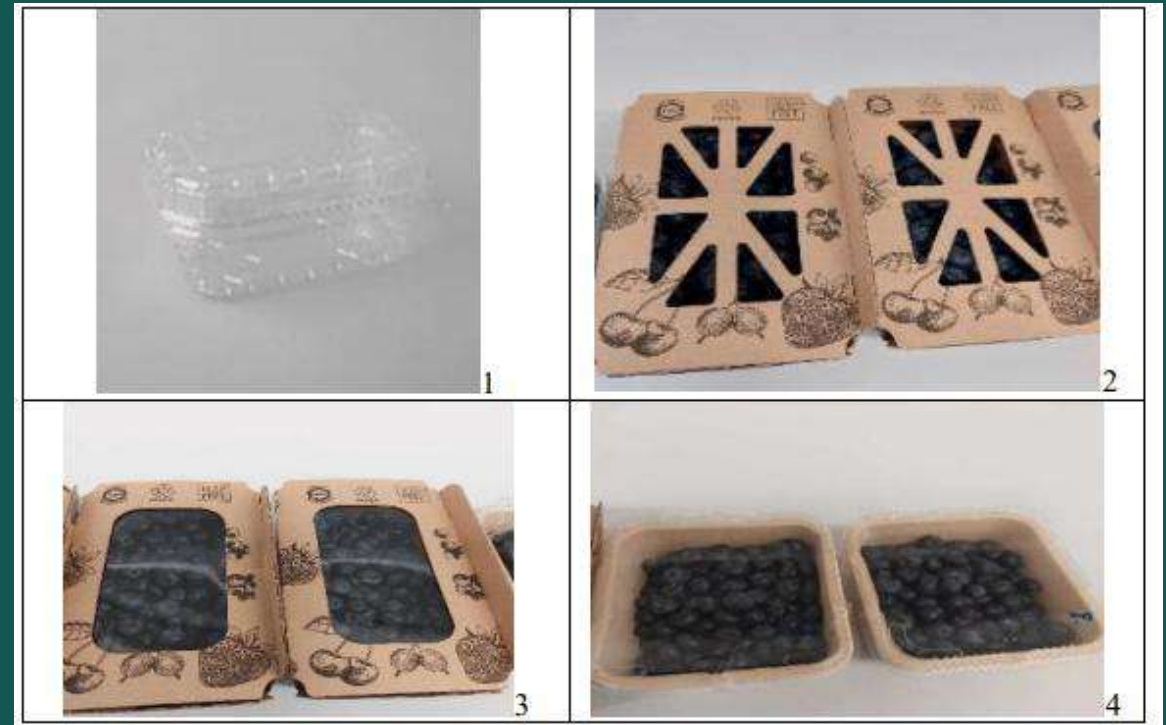

1) kontrollvariant ehk traditsiooniline PET (polüetüleen tereftalaat) pakend

2) laineplastist biolagunev pakend

3) laineplastist biolagunev pakend tselluloosist kaanega

4) riisipõhust biolagunev pakend polüpiimhapest kaanega

Joonise autor M. Trumsi

Pappkarbi avad liiga suured=
marjad kukuvad välja, kiirem
aurustumine?

Marjad kaotasid kiiresti
turustatava kvaliteedi

Kännasmustika 'Draper' säilivus keskkonnasõbralikes pakendites

Massikadu sõltus pakendist:

- Väikseim plastikpakendis (4,3%), kõrgem papppakendis (10,6%)

Viljade tugevus vähenes kõigis pakendites (1,75 → 1,20–1,40 N)

Värvuse intensiivsus (Chroma) suurenes olenemata pakendist

Viljamahla kuivaine sisaldus tõusis:

- 12,9 (riisipõhust – kõrgem)

Fenoolide ja orgaaniliste hapete sisaldus sõltus pakendimaterjalist

Substraadisegude mõju kännasmustika sortide 'Patriot' ja 'Chandler' kasvule ja viljade kvaliteedile

Substraadisegud:

koor (10% männikoor+ 90% turvas) ja kruus (10% kruus+ 90% turvas)

Kuidas vähendatud turbaga segud mõjutavad sordi 'Are' ja 'Chandler' kasvu ja viljade kvaliteeti

Kontroll-turvas

MPL- muld puukoor liiv

MTL – muld turvas liiv

Söötme koostise mõju aedmustika sordi 'Are' paljundamisele *in vitro* tingimustes

Mida tulevikus uurida?

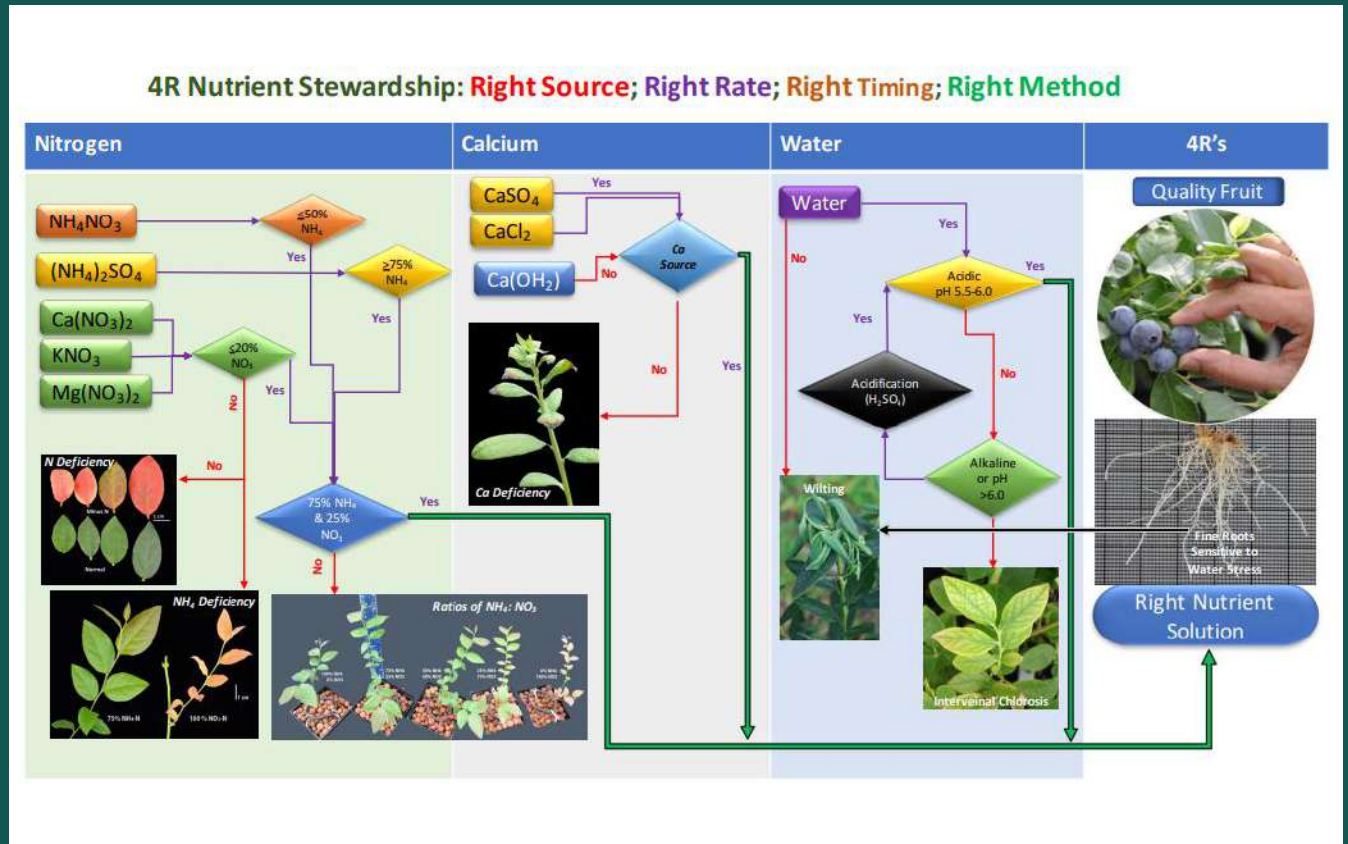

Mustikatel esinevad haigused

Mida tulevikus veel uurida?

Vähendatud turbaga segud

emu.ee

maaylikool

maaylikool

Täna kuulamast!

Estonian University
of Life Sciences